

NAUČNO-KLINIČKI CENTAR, IDENTITET BLOKA 39
NA PODRUČJU NOVOG BEOGRADA
SCIENTIFIC-CLINICAL CENTER, IDENTITY OF BLOCK 39
ON TERRITORY OF NEW BELGRADE

Nikola Ciganović, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast – ARHITEKTURA I URBANIZAM

Kratki sadržaj – „EHCI” (European Health Consumer Index) ukazuje na nekoliko negativnih fenomena u zdravstvenom sistemu Srbije, kao što su: duge liste čekanja (naročito slab direktan pristup specijalisti i čekanje na terapije protiv raka duže od 21 dana), loši rezultati lečenja (smrtnost odojčadi, oporavak od kancera, smrt usled infarkta, stope abortusa), prenataglašavanje bolničke nege (verovatno usled dugog čekanja na pregled hospitalizovanih pacijenata), još uvek slabi mehanizmi prevencije (krvni pritisak, alkohol, fizička aktivnost) i uzak opseg dostupnih usluga. Negativno smo ocenjeni zbog toga što našim pacijentima nisu dostupni elektronski recepti, što nemaju mogućnost elektronskog zakazivanja pregleda, zbog čekanja dužeg od 21 dan za terapiju karcinoma i čekanja više od sedam dana za pregled skenerom, kao i čekanja na velike operacije - više od 90 dana. Srbija ne zaostaje po apsolutnim i relativnim ulaganjima u zdravstvo, ali je problem što je struktura trošenja neadekvatna. Poznato je da naše stanovništvo spada u starije nacije i da se starenje stanovništva ubrzava. To će izazvati sve veći pritisak i na sistem primarne zaštite, koji predstavlja slabu kariku javnog zdravstvenog sistema Srbije. Integracija državnog i privatnog sektora bi omogućila racionalizaciju broja objekata i osoblja i podizanje efikasnosti lečenja. Brojke govore da državni sektor ima samo 0,8 skenera na 100.000 stanovnika (EU proseka 2,5) i 0,27 magnetna na 100.000 stanovnika (EU proseka 2,8). Prema Globocan izveštaju Srbija je po incidenciji kancera 18. u Evropi, ali je po smrtnosti na 2. mestu.

Ključne reči: *Medicina, Stomatologija, Banka, Pošta*

Abstract – EHCI (European Health Consumer Index) points to several negative phenomena in the Serbian health system, such as long waiting lists (especially weak direct access to a specialist and waiting for cancer treatments for more than 21 days), poor treatment outcomes (infant mortality, cancer recovery, death due to infarction, abortion rate), prenatal hospitalization (probably due to a long wait for a hospitalized patient check), still weakens the prevention mechanisms (blood pressure, alcohol, physical activity) and a narrow range of available services. We are negatively assessed because our patients do not have electronic recipes available, which do not have the ability to scan electronically, because they wait longer than 21

days for cancer treatment and waiting for more than seven days to scan the scanner, as well as waiting for major surgeries - more than 90 days. Serbia is not lagging behind by absolute and relative investments in health care, but the problem is that the structure of spending is inadequate. It is known that our population belongs to the older nations and that aging of the population is accelerating. This will cause increasing pressure on the system of primary protection, which represents a weak link of the public health system of Serbia. The integration of the state and private sectors would enable the rationalization of the number of facilities and staff and the improvement of treatment efficiency. The figures show that the state sector only has 0.8 scanners per 100,000 inhabitants (EU average 2.5) and 0.27 magnets per 100,000 inhabitants (EU average 2.8). According to Globocan report, Serbia has a cancer rate of 18 in Europe, but from dying is on 2nd place.

Keywords: *Medicine, Stomatology, Bank, Post Office*

1. UVOD

Tema maser rada odnosi se na promovisanje bloka 39 opštine Novi Beograd kao i izgradnja Kliničko-naučnog centra sa ciljem rasterećenja kapaciteta zdravstvenih državnih ustanova u samom Beogradu kao i izgradnja novog zdravstvenog kompleksa sa ciljem osavremenavanja javnog lečenja i edukacija novih studenata medicine i stomatologije.

Strategijom ovog prostora biće predstavljena tri nova objekta koja će u svom sastavu imati sledeće sadržaje: Medicinski i Stomatološki fakultet, Opšta bolnica sa stacionarom, Pošta i banka, koji se nalaze u neposrednoj okolini Fakulteta Dramskih Umetnosti.

Neophodno je analizirati postojeće stanje na Novom Beogradu, samih zdravstvenih ustanova kao i komercijalnih objekata kako bi sam Kliničko-naučni centar imao pun potencijal i bio valorizovan ne samo na užem području grada nego i regionalno prihvaćen.

Kako bi rešenje bilo što kvalitetnije izrađeno problemu će biti pristupljeno sa šireg aspekta opštine Novi Beograd ka najužem koji bi bio sam blok 39 koji kao takav je jedna od retkih površina na samoj opštini koja je neiskorišćena u bilo kom smislu delatnosti.

2. ANALIZA OPŠTINE NOVI BEOGRAD

Novi Beograd ima 200 solitera i šest stotina velikih stambenih objekata. Jedan od najpoznatijih je „Zapadna kapija

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila prof. dr Jelena Atanacković Jeličić.

Beograda“, sa desne strane autoputa prema Sremskoj Mitrovici, sa dva nebodera spojena mostom na vrhu. Većina zdanja svedoči o stambenom monumentalizmu. Prizemne, porodične kuće mogu da se nađu jedino na Bežanijskoj kosi i Ledinama koje su šezdesetih godina bile privremeno, a zatim prerasle u stalno naselje. Preostalih oko 80.000 novobeogradskih stanova smešteno je u višespratnim stambenim blokovima. Na spisku prvih graditeljskih uspeha bili su Palata federacije, sa oko 75.000 kvadratnih metara korisnog prostora, Studentski grad i prvi stambeni paviljoni u Tošinom bunaru, na mestu sadašnje mesne zajednice „Paviljoni“.

Od kasnije podignutih reprezentativnih objekata trebalo bi pomenuti Međunarodni kongresni, kulturni i poslovni „Centar Sava“. Geneks-apartmane, zgradu „Jugopetrola“, hotele „Hajat“ i „Kontinental“, najviše kategorije, sa salama za velike poslovne skupove, igralištima, bazenima, restoranima i parkinzima. Čitav prostor je ispresecan modernim saobraćajnicama u dužini od 160 kilometara.

U prethodnih nekoliko godina završena je izgradnja sportsko-poslovne hale „Beogradska arena“, najveće na Balkanu, koja može da primi 20.000 gledalaca. Izgrađena je osnovna škola na Bežanijskoj kosi, kao i vrtić. Takođe su izgrađeni mnogi tržni centri i poslovne zgrade: Merkator, Merkur, TC „Delta siti“, Rodić, Imocentar, Tempo, Ekspo centar, Atrijum, Luk oil, PC „Ušće“, Autocentar Škoda, hoteli „IN“ i „Holidej IN“. Sa urednim travnjacima, brojnim drvoredima, parkovima i pošumljenim platoima, Novi Beograd je opština sa najviše zelenila.

Pored obale Save i Dunava uređena su šetališta. U „Parku prijateljstava“ na Ušću šumi stotinak platana - simbola mira. U maju 2008. godine otvorena su dva nova parka u Novom Beogradu, „Park duginih boja“ na Bežanijskoj kosi, za osobe sa posebnim potrebama, i „Republike Srpske“ na Starom sajmištu, između Starog železničkog mosta i „Gazele“ [1]. U poslednjih deset godina Novi Beograd je prerasta u pravi novi grad, privlačeći pažnju na sebe i stvarajući novi identitete bez kompromisa. Međutim, dok neki pozdravljaju ovu promenu, drugi je pak nazivaju krizom bez koncepta, jer razvoj ne prati nikakvu filozofiju urbanističkog planiranja.

Međutim, smisleni i organski razvoj Novog Beograda moguće je postići, prvenstveno generisanjem principa raznolikosti gradskih sadržaja, odnosno integralnim i kulturuloški uslovljenim urbanim dizajnom, baziranog na principima Maču Piču povelje i Integralnog Urbanizma. Ali, ako finansijski činilac ponovo potisne ostale u drugi plan i ako rešenost celokupnog duštva da do pozitivnih promena dođe izostane, ne možemo se nadati ničim boljem od ovoga što Novi Beograd već sada jeste [2].

3. FDU KAO SAMOSTALNI IDENTITET BLOKA 39

Posebna etapa u razvoju FDU počinje preseljenjem u novu zgradu 1974. godine, a nostalgija za starom Akademijom prevazišla se novim mogućnostima koje je otvorila namenski napravljena zgrada sa ogromnim potencijalima. Kao što su se profesori i studenti na staroj Akademiji okupljali u skućenim prostorima uz nedostatak tehnike,

tako su u novoj zgradi počeli zajednički da grade novu Akademiju, u čemu su i uspeali.

O tome svedoče uspesi bivših i sadašnjih studenata, nastavnika i saradnika, kao i svedočenja brojnih gostiju iz gotovo čitavog sveta (pozorišnih, filmskih, radio i televizijskih stvaralaca i teoretičara, kao i mnogih ambasadora), koji su boravili na FDU.

4. BLOK 39 KAO IZUZETNA LOKACIJA ZA OSTVARIVANJE CILJA

Situacija bloka 39 kao takva jeste interesantna jer se dešava unutar jednog od samo nekoliko modernih gradova, gradova moderne arhitekture u Evropi, što Novi Beograd zaista jeste. Blok 39 je formiran kao blok od javnog interesa.

Blok 39 će biti mesto susreta umetnosti i nauke. Nauka obično ima ono što umetnost nema i obrnuto tako da će biti uzajamnog dopunavanja. Blok 39 predstavlja zajednički interes za edukaciju ljudi u ovoj zemlji.

5. OPŠTA BOLNICA SA STACIONAROM

Novoprojektovana opšta bolnica sa stacionarom nalazi se u bloku 39 na Novom Beogradu između ulica Omladinskih brigada, Bulevara Milutina Milankovića i Bulevara Umetnosti sa spratnošću koja iznosi P+3 i prostire se na 17.064 m².

Objekat je formiran od dva kubusa koja odvojeno podsecaju na novobeogradske blokove, i predstavljaju dve odvojene a ujedno i zajedničke funkcije: Opšta bolnica i Stacionar. Objekat je izgrađen principom skeletnog sistema sa rasterom između stubova od 720cm dok su stubovi kvadratnog oblika 30x30cm. U levom bloku kroz sve etaže nalazi se opšta bolnica sa svim pratećim sadržajima.

Postoje tri vertikalne komunikacije i dva ulaza u sam objekat Opšte bolnice. U desnom bloku kroz sve etaže nalazi se stacionar u kome prevladavaju dvokrevetne i petokrevetne sobe. U desnom bloku postoje dve vertikalne komunikacije i dva ulaza u sam objekat. Osnovni princip projektovanja objekta je bio na samoj jednostavnosti kretanja pacijenata i osoblja. Samim ulaskom u opštu bolnicu pacijent bi bio upućen u neku od specijalizovanih ambulanata gde bi mu se odredila dijagnoza na nekim od etaža samog objekta u zavisnosti od toga koji lekar je potreban pacijentu.

Ukoliko bi bilo potrebno zadržavanje pacijenta bio bi upućen u desni blok gde se nalaze sobe za boravak, lečenje i spavanje. Samo osoblje se nalazi u levom bloku kao i prostorije za hirurške zahteve dok su u levom bloku stacionirani pacijenti koji imaju pomoć u vidu medicinskih sestara i po potrebi lekara. Samim tim efikasnost lečenja pacijenata kao prvobitne funkcije ovog objekta je na visokom nivou.

U neposrednoj blizini Opšte bolnice izgrađen je i Medicinski fakultet sa namerom da ova dva objekta budu međusobno povezani u vidu obučavanja studenata kao i izvršavanja vežbi i odrađivanje ispita, dok bi studenti Fakulteta Dramskih Umetnosti takođe imali vežbe i

predstave na dečijem odeljenju i svim ostalim odeljenjima same Opšte bolnice.

Grafički prilog br.1: *Novoprojektovana Opšta bolnica sa stacionarom*

6. ANALIZA POSTOJEĆEG SADRŽAJA NA NOVOM BEOGRADU

Na području Novog Beograda locirane su 27. zdravstvene ustanove od kojih su pet ustanova u sistemu Doma zdravlja Novog Beograda i jedna ustanova: Centar vojno-medicinskih ustanova koje pripadaju Drzavnom zdravstvenom sistemu. Ostalih 21. ustanova se nalaze u okviru privatnih klinika, domova zdravlja i opštih bolnica.

Usluge Pošte Srbije na raspolaganju su Novobeogradanima na ukupno 27 lokacija, dok se banke nalaze na 87 lokacija na Novom Beogradu.

7. MEDICINSKI I STOMATOLOŠKI FAKULTET

Novoprojektovani objekat ima funkciju obrazovanja studenata medicine i stomatologije. Oblikovno i arhitektonski sam objekat se sastoji od dva kubusa povezana „pasarelom“. U levom kubusu kroz sve etaže nalaze se specijalizovane ordinacije za stomatologiju na prizemlju a na spratovima ordinacije za medicinu. Administracija se prostire kroz sve etaže levog bloka koja je odvojena fizički od svih ordinacija i ima sopstvenu vertikalnu komunikaciju.

U bloku koji je povezujući za levi i desni na prizemlju nalaze se skriptarnica, menza, kafić i generalno je prostor posvećen odmoru, druženju, relaksaciji i spremanju studenata za učenje.

Na prvom spratu povezujućeg prostora nalaze se učionice i sve prateće neophodne prostorije kao što su toaleti i ostave za pribor koji služi profesorima za obavljanje nastave. Što se tiče drugog sprata pasarele nalaze se specijalizovane ordinacije za medicinski fakultet za odrađivanje vežbi pri fakultetu.

Prizemlje desnog bloka sastoji se od četiri amfiteatra za po 180 studenata i jedan amfiteatar za 240 ljudi, kabineta za profesore i prateće prostorije u vidu ostava sa sadržinom pribora za izvršavanje predavanja. Prvi sprat desnog bloka se sastoji isključivo od kabineta profesora, dok se na drugom spratu samo protežu svetlarnici.

Ceo objekat je smišljen kako bi povezivao sve studente bez obzira što se u sastavu objekta nalaze dva različita fakulteta. Razlog prepletanja dva fakulteta u jednom objektu je iz same bliskosti tih struka.

Kretanje je jasno i vidljivo određeno samim tim što je olakšana dostupnost profesora i administracije svim studentima. Ordinacije vezane za stomatološki fakultet se nalaze na prizemlju iz razloga što je vizija da određeni pacijenti koji bi hteli besplatno da leče zube mogli da pristupe lako objektu gde bi se studenti na njima učili naravno uz nadgledanje profesora kao i zbog toga što opšta bolnica u sebi ne sadrži ordinacije za stomatologiju i protetiku.

U neposrednoj blizini se nalazi i fakultet dramskih umetnosti i samim tim ova dva objekta mogu da se indentifikuju kao manji studentski centar. Površina objekta iznosi 22.763m².

Grafički prilog br.2: *Novoprojektovani Medicinski i Stomatološki fakultet br.1*

Grafički prilog br.3: *Novoprojektovani Medicinski i Stomatološki fakultet br.2*

8. BANKA I POŠTA

Novoprojektovani objekat sa izlomljenom osnovom spratnosti Po+P+1 ima dve delatnosti: Pošta i Banka, koje su fizički spojene a funkcionalno razdvojene. Površina banke iznosi 2835m², dok površina pošte iznosi 1977m².

Ovi objekti su prvobitno namenjeni svim studentima, profesorima, doktorima, pacijentima kao i svim stanovnicima okolnih blokova, i smatramo da je jako bitno da postoji ovaj vid komercijalne delatnosti u bloku 39 kako bi olakšali transfer novca i plaćanje računa svim „stanovnicima“, kliničko-naučnog centra.

Još jedan od razloga izgradnje Banke i Pošte je veliki protok ljudi u samom bloku kao i u okolnim blokovima.

Grafički prilog br.4: Osnove novoprojektovane pošte i banke

9. ZAKLJUČAK

Kao polaznica za izgradnju Medicinskog i Stomatološkog fakulteta bila je neophodnost izmještanja postojećih fakulteta čije su zgrade samo u funkciji dekanata, rektorata i administracije dok studenti većinu svojih predavanja i vežbi pohađaju na okolnim klinikama koje ne omogućuju kvalitetnu nastavu zbog nedostatka savremenih tehnologija, adekvatnih aparata, planski izrađenih amfiteatara učionica kao i smanjenih kapaciteta za veliki broj studenata.

Izgrađena Opšta bolnica sa stacionarom vođena je strategijom da na opštini Novi Beograd ne postoji nijedna bolnica u svojstvu državne bolnice. Novoprojektovana bolnica je u korelaciji sa okolnim fakultetima čiji studenti će pohađati vežbe i dolaziti na ispite u samu bolnicu koja je izgrađena po svim principima izgradnje savremene bolnice.

Pošta i Banka kao objekat od manjeg socijalnog značaja za ovaj kompleks jedini je vid komercijalnog sadržaja u ovom bloku i strategijski je neophodan za „stanovnike“, bloka 39.

Blok 39 sa novim kompleksom ima novi identitet sa veoma efikasnim javnim gradskim prevozom kao i veoma povoljnom pozicijom zbog toga što se graniči sa autoputom. Blok 39 je prethodno bio predviđen kao lokacija od javnog značaja i kao takav kompleks Naučno-Kliničkog centra je najbolje rešenje za pitanje: Šta je to potrebno razvoju Novog-Beograda i poboljšanju zdravstvenog sistema.

Grafički prilog br.5: Ambijentalni prikaz kliničko-naučnog centra

10. LITERATURA

- [1] Miloš R. Perović, Iskustva prošlosti, Beograd 2008
 [2] Zoran S. Stamenković, Novi Beograd, Beograd 2006

Kratka biografija.

Nikola Ciganović rođen u Beogradu, 1993 godine. Osnovne akademske studije završio je na univerzitetu Union „Nikola Tesla“ u Beogradu 2017 godine. Master akademske studije odbranio na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu 2019. godine.